

ATŠVAITAI

Svarbu žinoti

Atėjus šaltajam metų laikotarpiui, ilgėja ir tamsioji paros dalis. Prastėjančios oro sąlygos – lietus, sniegas, rūkas – dar labiau pablogina matomumą ir apsunkina eismo sąlygas. Ypatinga grėsmė kyla pėstiesiems ir dviratininkams, kuriuos neapšviestose ar menkai apšviestose gatvėse ir keliuose vairuotojams pastebėti tampa sunku.

Tamsoje būti matomam yra gyvybiškai svarbu!

Atšvaitas tamsoje nematomus paverčia matomais. Atšvaitų būtinybė ypač išauga ten, kur nėra pėstiesiems ir dviratininkams pritaikytos infrastruktūros – šaligatvių ar dviračių takų, tinkamo apšvietimo tamsiuoju paros metu. Esant blogam matomumui, neapšviestu keliu einančius žmones vairuotojai dažniausiai pastebi tik transporto priemonei visai priartėjus prie jų, todėl kyla didelė grėsmė pėsčiojo sveikatai ir gyvybei. Ypatingas pavojus pėstiesiems kyla transporto priemonėms prasilenkiant kelyje, kai vairuotojai, trumpam apakinti žibintų šviesų, gali nepastebėti pėsčiųjų ar dviratininkų. **Atšvaitą dėvintis pėsčiasis** pastebimas maždaug iš tris kartus didesnio atstumo už einantįjį be atšvaito. Važiuojant įjungtomis artimosiomis transporto priemonės žibintų šviesomis, žmogus be atšvaito matomas tik 30–50 metrų atstumu, o su atšvaitu – 100 metrų atstumu. Važiuojant su tolimosiomis šviesomis, žmogus su atšvaitu pastebimas jau iš 300 metrų atstumo, o be atšvaito – 150 metrų. Labiausiai pažeidžiami eismo dalyviai privalo saugoti save ir kitus – dėvėti atšvaitus, naudoti kitas šviesą atspindinčias priemones.

Kelių eismo taisyklėse numatyta atšvaitų dėvėjimo tvarka šviesiuoju ir tamsiuoju paros metu.

- ✓ Pėstieji, judėdami neapšviestu kelkraščiu arba važiuojamosios dalies pakraščiu arba ten stovėdami tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui, privalo turėti šviečiantį kitiems eismo dalyviams matomą žibintą arba vilkėti ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais arba būti prie drabužių prisisegę kitiems eismo dalyviams matomoje vietoje atšvaitą.

- ✓ Rekomenduojama, kad tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui pėstieji, eidami (judėdami) į kitą važiuojamosios dalies pusę, neštūsi šviečiantį kitiems eismo dalyviams matomą žibintą arba vilkėtų ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais, arba būtų prie drabužių prisisegę kitiems eismo dalyviams matomoje vietoje atšvaitą.
- ✓ Organizuotai pėsčiųjų grupei eiti važiuojamąja dalimi leidžiama kolona ne daugiau kaip 4 eilėmis kuo arčiau dešiniojo važiuojamosios dalies krašto ir tik transporto priemonių judėjimo kryptimi. Kolonos priekyje ir gale iš kairės pusės turi eiti lydintys asmenys, vilkintys ryškiaspalves liemenes su šviesą atspindinčiais elementais. Tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui organizuotai pėsčiųjų grupei eiti važiuojamąja dalimi draudžiama.
- ✓ Organizuotą pėsčiųjų grupę, kurią sudaro vaikai iki 16 metų, lydimą ne mažiau kaip 2 lydinčių asmenų, vesti leidžiama tik šaligatviu, pėsčiųjų taku arba pėsčiųjų ir dviračių taku (pėstiesiems skirta pusė), o ten, kur jų nėra, – ir kelkraščiu, bet tik šviesiuoju paros metu, kai matomumas geras, ne daugiau kaip 2 eilėmis prieš transporto priemonių judėjimo kryptį (kai tai saugu). Lydintys asmenys turi eiti kolonos priekyje ir gale ir vilkėti ryškiaspalves liemenes su šviesą atspindinčiais elementais. Rekomenduojama ryškiaspalves liemenes su šviesą atspindinčiais elementais vilkėti visiems kelkraščiu einantiems organizuotos grupės vaikams.

Vaikai yra sunkiau pastebimi tarp transporto priemonių, judresni, labiau išsiblaškę nei suaugusieji, nesugeba tinkamai įvertinti situacijos ir priimti teisingų sprendimų. Dėl šios priežasties jiems didesnis pavojus kyla ne tik gatvėje, bet ir kiemuose, automobilių stovėjimo aikštelėse, kur automobiliai, nors ir judėdami nedideliu greičiu, kliudę vaiką gali jį sužaloti. Rinkitės vaikams skirtus drabužius, avalynę, kuprines su šviesą atspindinčios medžiagos detalėmis, aprūpinkite vaikus atšvaitais, išmokykite taisyklingai juos dėvėti.

Labai svarbu taisyklingai dėvėti atšvaitą.

- Prisiminkite! Atšvaitas efektyvus ir naudingas tada, kai jį gerai apšviečia transporto priemonių žibintai, nes jis pats nešviečia, o tik atspindi šviesą!
- Atšvaitą prie drabužių reikia pritvirtinti taip, kad jo neuždengtų kiti daiktai, jis būtų gerai matomas kitiems eismo dalyviams iš visų pusių.
- Pakabinamą atšvaitą, pervertą virvele ar grandinėle, reikia prisegti prie drabužių (pvz., kišenės) dešinėje pusėje taip, kad jis švytuotų žmogaus kelių aukštyje.
- Atšvaitines juosteles reikia pritvirtinti ant drabužių rankovės (truputį aukščiau riešo) ar kojos blauzdos srityje, dviratininkams – ant kojos.

- Atšvaito paviršiaus plotas turi būti pakankamai didelis, kad transporto priemonės žibintų šviesos galėtų jį apšviesti.
- Jei atšvaitai prisegami prie rankinių ar kuprinių, reikėtų atkreipti dėmesį, kad jie būtų gerai matomi, neuždengti ranka ar kitais daiktais.
- Neturintys atšvaito pėstieji privalo nešti šviečiantį žibintą ar vilkėti ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais.

Atšvaito dėvėjimas yra tik minimalus reikalavimas siekiant apsaugoti labiausiai pažeidžiamus eismo dalyvius tamsiuoju paros metu. Esant sudėtingoms eismo sąlygoms, kai yra tamsu, lyja, nuo kelio dangos atsispindi daug šviesos šaltinių, dėvimas vienas nedidelis atšvaitas gali susiliesti su kitais atspindžiais ir vairuotojui gali būti sunku identifikuoti mažą švieselę kaip žmogų, todėl patartina dėvėti daugiau atšvaitų. Atšvaitų pasirinkimas yra labai platus – pakabinami, juostiniai, kutų formos atšvaitai, vaikiški šviesą atspindintys žaisliukai, įvairūs stilingi meniški pakabukai ir t.t. Ant atšvaito pakuotės turi būti nurodytas prekės pavadinimas „atšvaitas“, informacija apie gamintoją ir ženklavimas **CE EN 13356**.

Būkite saugūs ir matomi!

Parengė Visuomenės sveikatos specialistė, vykdanči sveikatos priežiūrą mokykloje el.p. sabina.stugiene@sveikatos-biuras.lt, tel. +370 67250587

Informacijos šaltiniai:

1. Pagal Higienos instituto Sveikatos stiprinimo centro
2. Internetinė praeiga: <https://www.ketonline.lt/>
3. Internetinė praeiga: <https://lkpt.policija.lrv.lt/uploads/lkpt.policija/documents/files/statistika/2023/202310.pdf>
4. Internetinė praeiga: <https://nanogo.lt/produktas/purskiamas-atsvaitas/>
5. Internetinė praeiga: <https://lkpt.policija.lrv.lt/lt/naudinga-informacija/kodel-reikalingas-atsvaitas>
6. Internetinė praeiga: <https://www.verywellfit.com/night-walking-strategies-3436861>